

Како до чланства у ЕУ

Подношење кандидатуре без консензуса унутар ЕУ за њено брзо разматрање био би политички чин без конкретних ефеката. Нашли бисмо се у формалном и процедуралном раскораку, чије би усклађивање зависило од добро познатих услова

Пуноправно чланство у Европској унији је централни стратешки циљ Србије. Тај циљ подржава огромна већина наших грађана као, од прошлогодишњих промена на српској десници, и огромна већина српске политичке елите. Државна политика, око које постоји консензус у Србији, јесте да улазак у ЕУ не може и не сме бити условљен уступцима око Косова и Метохије. Ту политику схватају и прихватају наши европски и амерички партнери, као што су доказали недавни сусрети државног врха са француским председником и америчким потпредседником.

Како до чланства у Европској унији? Да ли треба поднети кандидатуру до краја године? Како отклонити препреке на европском путу? Која је реална вредност чланства у европском клубу који тренутно погађају институционална и економска криза?

Прошлогодишњи референдумски председнички и парламентарни избори нису само дали мандат коалицији на власти да води Србију ка ЕУ. Тај правац је заправо постао њена највећа средњорочна обавеза према грађанима.

Прва година владиног мандата донела је ратификацију Споразума о стабилизацији и придруживању (ССП), као и његову пуну примену са српске стране. Холандски став око процене сарадње са Хашким трибуналом је за сада онемогућио успостављање консензуса унутар ЕУ за примену његовог најважнијег дела, прелазног трговинског споразума, упркос неколико снажних покушаја свих других земаља чланица и Европске комисије у том правцу. У међувремену, Црна Гора и Албанија, које увелико примењују са ЕУ сопствене ССП, поднеле су кандидатуру за чланство у ЕУ. Савет министара ЕУ је у априлу дао зелено светло Комисији за разматрање црногорске апликације. Постоји реална могућност да то ускоро уради и за Албанију. Када се буду стекли услови за укидање институције високог представника међународне заједнице у БиХ, може се очекивати да ће и та земља поднети своју кандидатуру.

Под тим околностима се сасвим природно поставља питање „шта чека Србија да поднесе канди-

датуру за улазак у ЕУ?“. Зар није од Солунског самита 2003. гарантована европска будућност свим земљама западног Балкана, која је, у нашем случају, потврђена потписивањем ССП-а крајем априла прошле године? Зашто би Србија била на зачељу балканске регате ка ЕУ када се сви слажу да она располаже најјачим капацитетима у региону?

Будимо јасни. Србија може да поднесе кандидатуру за чланство у ЕУ колико сутра. То је наше право. Тиме би се додатно потврдио стратешки правац наше земље. Зато је владин Савет за европске интеграције сугерисао подношење кандидатуре до краја 2009. године, у сарадњи са нашим европским партнерима и кроз консултације с њима. То је циљ коме тежимо.

Међутим, подношење кандидатуре без консензуса унутар ЕУ за њено брзо разматрање био би политички чин без конкретних ефеката. Нашли бисмо се у формалном и процедуралном раскораку, чије би усклађивање зависило од истих, добро познатих услова. Србија би направила корак ка Европи, али не би убрзала процес европских интеграција. Можемо поднети кандидатуру пре примене прелазног споразума, али не можемо добити статус кандидата без узајамно признате примене прелазног споразума, макар један дан. Србија заправо неће добити статус кандидата до довршетка сарадње са Хашким трибуналом. Хрватска је добила зелено светло за одмрзавање пута ка ЕУ оног момента када су њене службе доказале Хагу и европским партнерима да су лоцирале генерала Готовину. То је реалност. Све остало је политички маркетинг.

Зато не треба бити изненађен када нам шведско председништво и Европска комисија у овом моменту не препоручују подношење кандидатуре пре примене прелазног споразума. Једна земља чланица је, на донекле „неевропски“ начин, чак поручила да би тај недоговорени корак могао и да успори наше интеграције.

Према томе, једини сигуран пут за успешну српску кандидатуру која води ка брзом добијању статуса кандидата и, што је још важније - као што покажује македонски пример - отпочињању

преговора за улазак у ЕУ, јесте пуна ►
Можемо поднети кандидатуру пре примене прелазног споразума, али не можемо добити статус кандидата до довршетка сарадње са Хашким трибуналом

Бождар
 Ђелић

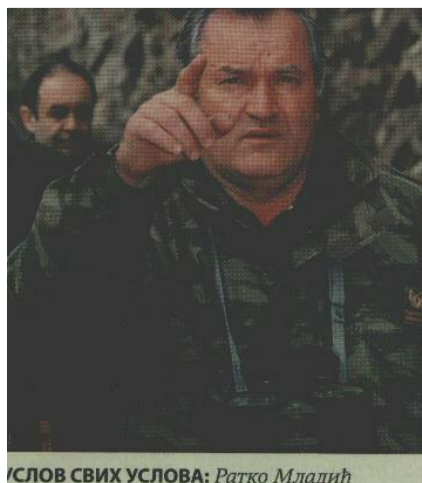


сарадња са Хашким трибуналом и рад на европским интеграцијама.

Самим тим, приоритет за Србију тренутно мора бити примена прелазног трговинског споразума или бар формално признање наше примене ССП-а као будућег „track record“-а, тј. доказа административног капацитета за статус кандидата када се за то стекну политички услови. Наши многобројни савезници унутар Уније и Комисије покушаће да поново ставе то питање на дневни ред октобарског министарског састанка. Уколико то не буде могуће, чекаће се нови извештај Сержа Брамерца и Европски самит у децембру. Не смео заборавити да Србија данас има велики број савезника зато што је претходних година водила предвидљиву и партнерску политику према ЕУ. Ако предстојећи напори на уроде плодом, имаћемо нове консултације са европским партнерима и донети одлуку о кандидатури на највишем државном нивоу. Све у своје време. То је тајна успешних европских интеграција.

Фрустрација грађана је разумљива. Често изгледа као да се Србији стално постављају нови услови. Тачно је да су европске интеграције сложен процес где се морају упоредити и укрстити унутрашњи реформски помази са позицијама 27 држава и свих европских институција.

Међутим, лидерство је капацитет да се истраје, упркос препрекама и неправдама, на путу који доноси напредак нашим грађанима. Европске



СЛОВ СВИХ УСЛОВА: Ратко Младић

интеграције су се увек вишеструко „исплатиле“ земљама кандидатима. Овогодишњи извештај Комисије о напретку Србије биће публикован четрнаестог октобра. Недавне консултације у Бриселу су потврдиле да ће он по нас бити најповољнији икада, захваљујући раду свих, нарочито законодавне активности Скупштине и владине примене Националног програма интеграције, чији учинак пратимо тромесечно. Пуна примена ССП-а са наше стране у моменту светске кризе оставила је дубоки утисак на европске partnere. Она је била одлучујући фактор у ванредном додељивању бесповратне буџетске подршке од сто милиона евра и макрофинансијске подршке од двеста милиона евра. Наши напори се препознају и у интензивном раду Европске инвести-

ционе банке и Европске банке за обнову и развој, које финансирају више од 80 одсто Коридора 10.

Безбедносне, правосудне, социјалне и друге реформе започете пре две године, крајем новембра ће довести до коначне одлуке о стављању Србије на белу шенген листу почетком следеће године. Успех уопште није био загарантован на почетку. Било је много скептика у земљи и у ЕУ. Као што често бива са ЕУ, рокови су мало померени, али ће се рад у континуитету препознати и претворити у опипљив напредак за наше грађане.

Са Европом никоме никада није било лако. Али, са Европом ћемо лакше обезбедити стабилност државе и напредак за наше грађане. Као и друге чланице ЕУ, Србија више никада неће бити у озбиљном конфликту са својим суседима. Наши заједнички интереси ће увек бити важнији од наших разлика. Зато се последња позитивна утопија или „прва империја на бази добровољног чланства“, као што рече један аналитичар, развија упркос кризи и сумњама.

После дуго очекиване примене Лисабонског споразума и избора нове Комисије, Европа ће радити на еколошком и енергетском после-Кјото свету, инвестицијама у знање и инфраструктуру, јачању надзора тржишта капитала и еврозоне, изради буџета до 2020. године, итд. То су узбудљиви пројекти којима ће европска Србија дати значајан допринос у годинама које долазе. ■